ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ರಚನಾ – 3

ಹೊಸ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಆಧಾರಿತ
ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ

ವಿಷಯ – ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ

2014 – 2015

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ

100 ಅಡಿ ರಿಂಗ್ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 085

ಮತ್ತು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ, ಕರ್ನಾಟಕ

ತರಬೇತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶಿರೋನಾಮ	:	ರಚನಾ–3
ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು	:	ನಿರ್ದೇಶಕರು ಡಿ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ. # 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು – 560 085
ಮುದ್ರಣದ ವರ್ಷ	:	2014–2015
ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	:	9,000
ಮುದ್ರಣ ಕಾಗದ ಬಳಕೆ	:	70 ಜಿ.ಎಸ್.ಎಂ. ಮ್ಯಾಪ್ಲಿತೋ
ರಕ್ಷಾಪುಟ ಕಾಗದ ಬಳಕೆ	:	170 ಜಿ.ಎಸ್.ಎಂ. ಆರ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್
ಮುದ್ರಕರು	:	ಅಭಿಮಾನಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಲಿ., ನಂ. 2/4, ಡಾ|| ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ರಸ್ತೆ, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–10 ದೂರವಾಣಿ : 080–23123141 e- mail : abhimaanigroup@gmail.com

ಮುನ್ನುಡಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2005 ರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ 2014–15 ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 10ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಗೆ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನೂತನವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಲು ಐದು ದಿನಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸದರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ತಂಡವು ಈ ತರಬೇತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ.

ಸದರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವಿರಿ ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಈ ತರಬೇತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ತರಗತಿಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೊರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸದಂತೆ ಸಂತಸದಾಯಕ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಫಲ ಸಿಗಲಿ ಎಂಬ ಶುಭ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಈ ತರಬೇತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.

ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ.

ಜಯಕುಮಾರ್ ಎಸ್.
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.

ಆಶಯ

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವೂ ಬದಲಾಗಿ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 2005ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು 2014–15 ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೂತನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವಾರು ಅನುಕೂಲಕಾರರಿಗೆ (ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ) ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅನುಕೂಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅನುಕೂಲಕಾರರಿಗೂ ಈ ತರಬೇತಿಯ ಪ್ರತಿಫಲ ತಲುಪಬೇಕಿದೆ ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಆಶಯ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿವಿನ ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೂಡುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಈ ರಚನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಕಾರರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ ಮಹದಾಸೆ ನಮ್ಮದು.

ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ನೂತನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಕಲ್ಪಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅನಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಬದಲಾಗಿ ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾರತದ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ, ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ ವಿಧಾನ, ಮೂಲಾಧಾರ ವಿಧಾನ, ವೀಕ್ಷಣಾ ವಿಧಾನ, ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಪರಿಕರಗಳ ಮೂಲಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅನುಕೂಲಕಾರರು ಅನುಕೂಲಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಠ್ಯವು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವವನ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಕಂಠಪಾಠ ಹಾಗೂ ಪರೀಕ್ಷಾ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ದೂರ ಮಾಡಿ ಬಾಹ್ಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಗುವು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಸನ್ನಡತೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಕಾರಗೊಂಡಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದ ಜಾರಿಯಿಂದ ನವಯುಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಶಯ ನಮ್ಮದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಹೊನ್ನಯ್ಯ

ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ಜಯಕುಮಾರ್ ಎಸ್.
ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಿ. ಪಿ. ಚಂದ್ರಮ್ಮ
ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿರಿಯಣ್ಣವರ್
ಲಲಿತ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್
ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : **ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಯ್ಯ,**
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸದಸ್ಯರು :

ಶ್ರೀ.ಎಸ್.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಸ.ಶಿ.ಸರ್ಕಾರಿ, ಎಂಪ್ರೆಸ್ ಬಾಲಕಿಯರ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ತುಮಕೂರು	**ಶ್ರೀ.ಎಂ.ವಿ.ನಂಜಪ್ಪ** ಸ.ಶಿ.ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ವಸತಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ವಿನೋಬನಗರ, ತುಮಕೂರು.
ಶ್ರೀಮತಿ ಸರಸ್ವತಿ ಹೆಗಡೆ ಸ.ಶಿ.ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಹೆಬ್ಬಾಳ, ಬೆಂಗಳೂರು.	**ಶ್ರೀ.ಎಂ.ರಮೇಶ್** ಸ.ಶಿ.ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ, ಜಿ.ಕೆ.ಹಳ್ಳಿ, ಚನ್ನಗಿರಿ ತಾ, ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ಎಂ. ಡಿ.
ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಷಯ ವಿವರ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಪೀಠಿಕೆ	7 – 9
2	ತರಬೇತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು	10 – 12
3	ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯದ ಪರಿಚಯ	13 – 16
4	ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ	17 – 23
5	ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಹೊರತಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು	24 – 29
6	ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿನ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕಾದ ಕಲಿವಿನ ವಿಧಾನಗಳು (ವಿಭಾಗವಾರು)	30 – 67
7	ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ವಿಭಾಗವಾರು)	68 – 83
8	ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ	84 – 110
9	ಪರಿಹಾರ ಬೋಧನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ	111 – 118
10	ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ವಿನ್ಯಾಸ	119 – 128
11	ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ನಿರ್ವಹಣೆ	129 – 131
12	ಅನುಬಂಧಗಳು	132 – 138
13	ಅವಲೋಕನ ನಮೂನೆ	139 – 139
14	ತರಬೇತಿ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ	140 – 140
15	ಆಂತರಿಕ ಅಂಕಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ	141 – 144